

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előzetes pénzek és hír-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előzetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hohechild Lajos Gyergyóban. Vitos Mózes a központban.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

Embery Arpád Udvarhelymegyében.

Halottak napján.

A létezőnek enyészete, következék be ez később vagy hamarabb, az örök törvény szerint mulhatlanul bekövetkezik. Egyetlen gondolat arra, hogy születettünk és a másik gondolatunk már oda irányul, hogy mindannyian a halál kegyetlen erejének előbb-utóbb áldozatai leszünk.

Ez kell eszünkbe jusszon, legalább akkor, midőn az emberiség nagyobb része az elhunyt hozzátartozók enyészete miatt kegyelettel gondol az örökre elköltözöttekre; mindannyiunknak eszébe jut a „memento mori.“

Az emberiség legnagyobb részének, majdnem mindenkinek egyik, vagy másik hozzátartozója, távoli vagy közelebbi rokona bevégezte azt az utat, melynek végső lépését a szomorú halál képezi, s éppen ebből kifolyólag az emberiség legnagyobb részének sajnálkozva kell visszagondolnia a végzetre, mely elragadta előle valamelyik hozzátartozóját.

Most halottak napján töprengve kell rá gondolnunk az emberek kikerülhetlen sorsára, melynek folytán nem létezik senki, hogy a mulhatlan enyészetet bárki is kikerülteni tudná. Legyen valaki koldus, vagy gazdag, legyen király vagy rabszolga, egyaránt meg kell halnia. A szeretet és gyűlölet, az irigység és önfeláldozás, szóval a szenvedély vagy az önzetlenség legtulzotabb érzete uralkodott bár szívünkben egész

életünkön át a halál megjelenésekor örökre megszűnik.

„Feltámadunk.“ Ez a hit létezik a keresztény emberek valláserkölesi meggyőződésében, s ez a hit az, mely a kétségbeeséstől megóvja azt, kinek szeretett hozzátartozója egy jobb világba költözött.

Es ha e hit nem hunol a veszteséggel sujtottak lelkében, önként következik a kétségbeesés, mely az elhunytak halála miatt marczangolja kegyetlenséggel lelkünket, s oda van a remény örökre, hogy a tulvilágon majdan hozzánk tartozóinkkal találkozunk.

Ez ideig még nem akadt az emberiség összes tagjai közül egyetlen lélek se, kitől a hátramaradottak egy jövő életnek létezéséről bizonyosságot szerezzenek, s a valóságban nem tudni soha sem, hogy vajjon a halál percében nem szűnt-e meg mindenki teljesen és örökre. Nem is leend soha ez irányban senki e földön biztosítva, mégis mindazoknak, kik az erkölcsiség szabályai szerint éltek át életüket, halálukkor még van reményük egy boldog örökélet iránt; azoknak pedig, kik az emberiségnek csak rosszára valának, bármily gonosztevők valának is, a halál percében borzalommal kell gondolniok a más világ pokoli gyötrelmeire.

Ezért tehát egyszer legalább feledjük a küzdelmet, mely életünknek legnagyobb részében tényeink közepett elfoglalt; hagyjuk el a gáncsolást, melyet embertársainkkal szemben legtöbbször hangoztattunk. Gondoljuk meg azt, hogy mindnyájunknak sorsa a halál, mely után — ha tulvilági élet lé-

tezik — le kell számolnunk arról, mit életünkben végeztünk.

Ha ezt tesszük, bizonyára könnyebben fogadjuk majd kikerülhetlen sorsunkat — a halált.

A székely vasúttak ügyében.

(A m.-vásárhelyi ker. és iparkamara felirata a ker. miniszter urhoz.)

II.

E szempontokból indulva ki a kamara — bár nem hangsúlyozhatta eléggé, hogy a székelyföld gazdasági elmaradottságára való tekintettel, minden ujonnan épülő vasútvonalat a legnagyobb örömmel üdvözlöl — mindazáltal kötelességet vél teljesíteni, midőn kifejezést ad aziránt táplált aggó kalmának, hogy a fennt érintett szempontok mellőzésével, esetleg minden egységes terv nélkül ép. i. ö. vasút-vonalak, könnyen nem lesznek annyira célirányosak, s ehhez képest annyira gazdaságosak, mint az kívánatos volna, sőt esetleg itt ott oly hátrányokkal is járhatnak, illetőleg oly bajokat is teremhetnek, a melyek elhárítása, orvoslása később csak nagy áldozatok árán volna lehetséges. Így például nem halgatja el a kamara azt a véleményét, hogy az oly vasút-vonalak, mint a brassókézdivásárhelyi, mely északról dényugoti irányban áramló forgalmat éles szög alatt megtöri, sem az országos általános forgalom politikai, sem a székely nép különleges érdekeinek meg nem felel; sőt ez utóbbiakra nézve határozottan veszedelmes, mert a különben is a Románia felé törekvő székelységet még inkább közel hozta a román központhoz, ezáltal előmozdítva a székelység nemzeti szétválását. E vonalnak S.-Szentgyörgytől észak felé tervezett folytatása csak még növelné e veszedelmet, mert az Olt völgyén végig haladva, még inkább elősegítené a népmozgalomnak azt az irányt, mely a székelyföldön északról délre tart a termékeny román síkság felé.

De az ily irányban épített vasút-vonal főleg gazdasági szempontból nem helyeselhető, mert megdrágítja a közlekedést a természetes

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Agatha.

(Beszély)

Irtta: MOLNÁR ÁKOS.

(Folytatás.)

Most is a galambjait étetve, anyi kukoriczát szórt már oda nekik, hogy a szelidke kis állatok szinte kérdőleg néztek a nagyasszonyra, hogy mit csinál, mit pazarol, jobbkeze egyre gyorsabban merül a nagy szakajtókosárba s kukoriczával megtelve csak úgy önté elébük, szeméivel pedig az ösvényen csügg, hol éppen most fordult be a küldöttség. Mit akarhatnak ezek ő nála, mert ide jönnek világos, máshová nem is mehetnek! Addig töprenkedik ezen a nagyasszony s addig szórta a kukoriczát galambjai elé, hogy a küldöttség a kapun is befordult már s ott érte a tornáczon.

A mit pedig azoktól hallott a nagyasszony, attól meg igazán úgy megijedt, hogy az egész szakajtókosár kukoriczát oda borította kedves állatjainak, szeméi megteltek könnyel s csak mikor a jegyző ur bevége beszédét s azt kérdé a nagyasszonytól, hogy hol és merre is van hát most az Imre nagysága! hát akkor jutott eszébe, hogy be is kellene vezetni a vendégeket a nagy szobába, a hol aztán tüstént jó szilvoriom, frissen sült pánkó került a nagy tölgyfaasztalra. Csak akkor állt elő a nagyasszony, hogy bizony az Imre most éppen Berlinben van és rövid időn

ittthon lesz. A jegyző ur még azt mondta a nagyasszonynak, hogy jó lenne azonnal egy sürgős levelet küldeni utána, hogy igyekezzék mielőbb haza jönni, mert az ellentábor erősen szervezkedik a kastélyban. Miskülönbben pedig jó egészséget kíván a nagyasszonynak s majd egy hét múlva újra elnéznek ide, ha valami hír lenne akkorára!!

Alig hogy eltávozott a küldöttség, a nagyasszony nyomban elővette a nagy kalauárát egy nagy ludtollat, melynek hegyesebb végével csak annyit írt egy szinehagyott papírra: Édes Imre fiam! Jöjj haza azonnal, mert szükség van rád. Csókol anyád:

Eszter.

Miután pedig a boríték hátára is ráírta

Tekintetes nemes

Magyary Imrének az én fiamnak

B e r l i n.

(Schottenring Nro 14.)

leragasztotta a levelet s az almáriom párkányára reátette, ismét elfoglalta helyét a tornác nagy karszékében, egyre azon tűnődve, hogy az a vén Mihály holnap beteg talál lenni, nem hozza ki a postát, ő nem tudja beküldeni a levelet idejében, a levél elkésik, Imre elmegy Berlinből s nem kapja meg a levelet. Istenem, Istenem! Mikor is jön el az a holnap!?

Másnap reggel a szokottnál is korábban kelt fel a nagyasszony s nem győzván bevárni, míg a vén Mihály előjön a postával, maga ment elébe az ösvényen.

A ki találkozott vele, megfordult utána s megcsóválta a fejét, hogy a nagyasszony oly gyorsan lépdel.

Már kifordult az ösvényről az állomáshoz vezető nagy útra, mikor jobbkeze tenyerét szemé fölé tartva, megpillantotta a vén Mihályt feléje közeledni, megállt tehát a nagyasszony s leült a határköre bejárva míg a gyalogposta megérkezik.

Az a gyalogposta pedig most az egyszer két személyben érkezett meg. A vén Mihály mellett egy napbarnított erős természetű férfi állott a nagyasszony szemé előtt, a ki aztán édes rajongással zárta keblére azt a jó öreg asszonyt s percekig tartá átölelve a legjobb édes anyát. A vén Mihály sipkáját levéve, némán nézte e jelenetet s durva vén arczán könnyek peregtek alá.

Anyá és fia ballagták vissza felé a gyalogösvényen s száz-megszáz különféle kérdések megjelgyezések illették Imrét: hogy megnőttél, hogy megemberesedtél stb, stb. De végre kiejtén a nagyasszony a kezében szorongatott levelet, áttért annak tartalmára:

— Hivtalak édes fiam értsd meg, sürgősen hivtalak, mert hát nagy megtiszteltetés vár rád, az ellenzé.

— Tudom édes anyám — vágott szavába Imre — tudom, hallottam már ezt, de kérlek, ne beszéljünk tovább arról: Én nem leszek az ellenzéki pártjelöltje, nem fogadhatom el a jelöltséget. Ne kérd anyám, hogy miért, miért nem. Én itt akarok meletted maradni; a te fiam nem hogy el többet téged, ha megengeded ezt neki.

forgalmi irányban: keletről nyugot felé, mint ezt szintén a brassói-kézdivásárhelyi vonal példája bizonyítja. Amely vidék kereskedői és gyárosai ismételt panaszt emeltek a kamaránál a vasúti közlekedése drágasága miatt, s a kézdivásárhelyi érdekelt körök a kamara előtt világosan kifejtették, hogy „az a körülmény, miszerint a vasút-vonal Híromszékről délnek a román határ felé, Brassóba van vezetve — a helyet hogy a vonal tőlünk az ország szívébe irányulna, mint a melylyel székelyföld a lehetőleg direkte összekötetni óhajt és a helyet, hogy, ahol az államvasút tényleg nyugodtan irányul, tehát Ágostonfalvánál csatlakoznék, eredményezte azt a tényt, hogy jól lehet Brassó és Kézdivásárhely egészen ellenkező irányban ugyan, de egyenlő távolságban fekszik Ágostonfalvától, — a kézdivásárhelyi gazda, kereskedő vagy iparos csak óriási kerülővel — Brassón keresztül, 78 kilométerrel hosszabb uton szállítja és kapja áruát így annyival többet fizet értök, mint a brassói kereskedő” stb.

Hasonló visszasságok még nagyobb arányokban fognak előfordulni a Sepszi Szt.-Györgytől északra Csikszereda felé tervezett vasútvonalon, mint amely a természetes keleti-nyugoti forgalmi irány helyet arra, csaknem mérőlegesen irányban létesülne. Ugy, hogy amely áru vagy útas a fővonatra igyekszik jutni, ezt csak óriási kerülő uton teheti meg. S ekként a vasút ellenkezésbe jön tulajdonképeni hivatásával, mert számos pontról lassabb és drágább, mint a kocsin való szállítás vagy utazás.

Mindenek fölött kívánatosnak véli tehát a kamara hogy a fővonatok, a melyek idővel arra lesznek hivatva, hogy a magyar államvasútakat a római halózáttal a tölgyesi, gyimesi és sósmező szorosokon át összekössék, — mint idézett jelentésében már kifejezni bátor volt — lehetőleg egyenes és kelet-nyugoti irányban építenek ki s tekintettel azok országos és nemzetközi hivatására, valamint tekintettel az építkezéssel járó nagyobb költségekre létesítse azokat az állam.

E fővonatok volnának 1. szászrégen toplicza-tölgyes-piátra; 2. marosvásárhelyi parajdgyimes-okna és végül 3. ágostonfalva-kézdivásárhely-sósmező-foksáni.

Ezeket felül azonban, ugy országos, mint különösen a székelyföldi érdekek szempontjából fölöttébb kívánatos, hogy Apahidától-Marosvásárhelyen át Héjjasfalvaig állami vaspálya építtessék.

E vonal ugyanis közvetlen kapcsolatban hozná a székelyföldet a magyar kir. államvasút hálózatával s annak segélyével behelyezné a nemzetközi forgalomba; ezen felül pedig a magyar birodalom erdélyi részének egész vasúti közlekedést sokkal tökéletesebbé tenné, a mai kor igényeinek megfelelő lehetőleg nagyobb gyorsaságot honosítván meg ez egész országrészt átszelő fővonalon. mi jelenleg — a nagy kerülők miatt — lényegesen bénítólag hat az országrész forgalmi viszonyaira. Végül e vonal kiépítése nagyban előmozdítaná az országrész két nagy magyar városának: Kolozsvár és Marosvásárhelynek jelentékenyebb gazdasági és kulturális központtá való fejlődését.

Ami ezek után a szorosabb értelemben vett helyi érdekű vasúttal illeti, ezekre nézve a kamara különösen hangsúlyozni kívánja, hogy azoknak mielőbbi kiépítése, a székelyföldi tökéletességére való tekintettel, a helyi érdekeltisége hozzájárulásival, csak az esetre volna remélhető, amennyiben azok oly vidékeken — sikáson és folyók mentén — haladnak, ahol azok építése nem jár túl magas költségekkel, s a hol elegendő természeti kincsek vannak arra nézve, hogy e befektetések kellő gyümölcsözésre remélhető.

Ilyen vonal például: a gyergyói gazdag sikságon Gyergyószentmiklóstól Gyergyó-Szárhagyon és Ditrón át a Maros mentén Topliczáig vezető vonal, csatlakozva itt szászrégen tölgyesi fővonallal Továbbá 2. Tusnádtól, az Olt völgyén felfelé, Csikszeredán keresztül Csik-Szent-Domokosig, csatlakozva a marosvásárhelyi gyimesi fővonallal. 3. Szászrégenből Görgény Szent-Imrén át, a Görgény vize mentén Laposnyáig vezető vonal. 4. Székelyudvarhelytől, a Küküllő partján Zetalak in lát Csikba vezető vonal, csatlakozással a marosvásárhelyi-gyimesi fővonallal stb.

E helyi érdekű vasúttal, míg egyfelől az első helyen érintett fővonatok forgalmát táplálnak, másfelől amaz egyenes irányokban a fővonatok segélyével sokkal intenzívebben volnának kihasználhatók, mint az esetleg minden egyes egyes terv nélkül elszigetelten, vagy esetleg a főforgalmi irányra éles szög alatt építendő egyes helyi érdekű vasúttal.

A fentiekben vázolt tervezetre nézve teljesen tudatában van a kamara annak, hogy az még az államnak legjobb indulatu támogatása mellett sem épülhet föl egyszerre, vagy akár rövid idő alatt is; mindazáltal szüregesnek véli egy ily egységes munka program megállapítása oly célból, hogy — habár egyes vonalak csak évek multán kerülnének is kiépítés alá — ama főszempontok, melyek az egész székelyföldi vasúthálózat tervszerű kiépítésénél, az egészséges gazdasági fejlődés érdekében irányadókul elfogadandók volnának, ne tévesztessenek szem elől s első sorban az országos forralmi és nemzeti érdekeknek leginkább megfelelő vonalak létesítése mozdítsák elő.

Sőt azt is megnyugvással fogadná a kamara, ha a fent megjelölt s országos fontosságúknak elismert fővonatok, előbb csak mint helyi érdekű vasúttal építtetnék is ki, ez esetre azonban kívánatosnak tartja, hogy azok létesítését az állam — lehetőleg minél nagyobb hozzájárulással — elősegítse szíveskedjék.

Midőn ezekben volt bátor a kamara kifejeznie a székelyföldi vasúthálózat megállapítására és kiépítésére vonatkozó nézeteit újból eszedezik Nagyméltóságodhoz, hogy az itt előadottakat nagybecsű jóindulatára méltatva, kegyeskedjék egész befolyásával odahatni, hogy egyfelől az állam a székelyföldön át vezető s a román vasúthálózzal csatlakozó fővonatok kiépítését, melyeknek fontosságát néhai kereskedelemügyi miniszter a törvényhozás előtt ismételt hangsúlyozta a melyekre nézve részben már az 1891. évi XL. t. cz. is megszabja az előintézkedéseket, lehetőleg mielőbb fogantatósítsa; másfelől pedig, hogy a helyi

érdekű vasúttal kiépítésére irányuló magánvállalkozás az állam részéről a lehető legnagyobb támogatásban részesüljön; mert csak így remélhető, hogy a székelyföldi vasúthálózat rövid idő alatt kiépül s hogy ily módon az országrész gazdasági és kulturális fölvirágzása biztosítva leend.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi emlék-alap javára.

Szentkatolnáról Fodor László plebános ur az 588. számú gyűjtőiben 2 frt küldött. Ezen összeghez járultak: Fodor László 1 frt. Kovács Károly és Dr. Balogh Vendel 50—50 krt. — Lengyel-falváról Koncsag Ignác lelkész ur a 671. számú gyűjtőiben 2 frt küldött. Ezen iven adakoztak: Koncsag Ignác 48 krt. László Judith asszony 40 krt. Bálint Mózesné, Ferencz Albertné, Simó Józsefné, Bartis Ferenczné (katona), Biró Ignácné, Ferencz Lászlóné, Ferencz Dénesné 10—10 krt. Bodó Sándorné 8 krt. Lakatos Jánosné 6 krt. Ferencz Lajosné (felső), Bálint Domokosné, Lőrincz Jánosné, Bartalis Péterné, Bartalis Áronné, Bartalis Alajosné, Bartalis Lukácsné 4—4 krt. Csik-Szent-Mártonról Baka János kántortanító ur 2 frt 20 krt küldött kiadólivatalukhoz. Adakoztak: Baka János és Gondos Antalné 1—1 frt. Bertalan Istvánné és Boga Bálint 10—10 krt. — Csik Szeredából Gecző Béla kir. eljárásbíró ur 1749—892. szám alatt 2 frt jutatott kezünkhöz, mint Szébeni Márton csiksesői lakos magánjogi igényét, melyet a madéfalvi emlék-alap javára önként ajánlott fel.

Lapunk jelen számában

ki van mutatva	8 frt 20 kr.
Az eddigi gyűjtés összege	1046 frt 02 kr.
Főösszeg	1054 frt 22 kr.

azaz: **Egy ezer ötvannagy forint és 22 kr.**
Fogadják a buzgó gyűjtők és nem's szívű adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünk kifejezését.

— Halálozás. Csikszeredai Csiszér Józsefné, született Spányik Gizella Kolozsvárt, hova szülőinek meglátogatása vegett ment, mult hó 27-én életének 35-ik, boldog házasságának 14-ik évében szívvelhűdés következtében elhunyt. A váratlan elhalálozás mély gyászt borított csikszeredai Csiszér József kir. állami kir. állatorvos- és kedves kis lenyára, Gizellára, kik az elhunytban a szerető hitvest, illetőleg az önfeláldozó édes anyát siratják, kipotolhatlan veszteséget okozott Dr. Spányik József m. kir. ezredorvos- és nejének, Mihály Juliánának, kik ez által egyik legkedvesebb gyermeküktől fosztattak meg, s végre mély fájdalom és valódi részvétet ébresztett fel a rokonok és ismerősök szívében. A megboldogult kihült földi részzeit a mult hó 28-án déltán 3 órakor helyezték örök nyugalomra a kolozsvári köztemetőben. A kedves halott pormaradványai nyugodjanak békében, a lesújtott férj, az édes anyját elvesztett gyermek és bánatos szülők sajnó fájdalmát pedig enyhítse a jó Istennek minden sebet behegesztő véghetetlen kegyelme.

Magyaryné nagyasszony ismerte fiát, szakasztott az apja természete volt, a kimondott szó előre megfuttolt. Annak kifejezője volt nálok mindég, azért most, mikor a felajánlott képviselőjelöltséget egyszerűen visszaütötte fia, habár tudta, hogy arra nagyon is beválnék, nem is igyekezett eltéríteni szándékától.

Fianak oka van e visszaütésére s annak megváltoztatására ő mit sem tehet. Ő különben is boldognak érezte magát, ha fiát közelében tudhatta s azért egy szó ellenvetés nélkül beszélt tovább Imrének galambjairól, az idei termésről, a rossz cselédekről, — míg aztán oda értek a nagy kerítéshez, hol már az öreg Bodri fejét lesütve s nagy lompos farkával csóválva jött elébük, megismerve az ifju gazdát.

A nagyasszony előre sietett s mire Imre az udvarra ért, kis szobájának ablakai már tárva nyitva voltak, bent pedig a jó édes anya rakosgattott ide s tova, úgyhogy Imre a meglepetés kifejezésével állt s küszöbön: mindent úgy találva szobájában, mintha csak most ment volna ki belőle, — pedig 3 éve elmúlt, hogy itt hagyta a házat, a jó anyát, ezt a szegény öreg asszonyt, kinek ő volt mindég s most is csak ő mindene! Nem kegyetlenség volt-e eltávolítani tőle oly hirtelen, bátha meghalt volna addig az a jó asszony, megülte volna a bánat fia után? Ő volna gyilkosa! Ő a legjobb anyának! S mindez miért?!

Reggeli 8 órát kongatott a kastély órája, a nagyasszony szépen elkészítve mindent, az ül-

tőzködéshez csendesen behuzta az ajtót, — a rózsza illata töltött be a reggeli friss levegővel a nyitott ablakon, az ereszen fészkelő fecske vig csicsereggel röppent el az ablak előtt s a fürgé méhecske gyorsan menekült előre egy rózsaszirm tövébe, a sudar jegenyék ünnepélyesen hajtogatják karcu derekukat a reggeli szellőben, — a sárga rigó ábrándos énekébe az Ér békáinak egyhangu krekegése vegyült. A virányosi kastély órája pedig a 8-ikat kongatta, tompa zugást hagyva a légben.

Elkábultva állt Imre a nyitott ablaknál, soba még így nem hatott rá a természet egyszerű s mégis főséges pompája, — úgy érezte, hogy most jobban lenne oka innen szaladni, mint ez előtt 3 évvel, mikor szinte ebből az ablakból nézte volt a reggelt, itt viradt meg, hallgatta az őszi szél füttyölését s feszülten vart reggeli sűrű ködös levegőjével, barátságatlan hidegségével itt érte enél az ablaknál, a gyöngéd kopogásra vadállatként ugrott az ajtóhoz s felrántva azt, a jó édes anyja karjaiba omlott. Soká tartották így átölelve egymást, aztán ő pakjára mutatott s azt mondta, hogy elmegy külföldre tanulni! Megcsókolta még egyszer azt a reszkető kezét, az pedig nem igyekezett visszaütöteni őt, s aztán elindult azon a gyalog ösvényen ki a vasútállomáig, gyorsan ment, kétszeresen, vissza nem mert nézni, azt hitte, hogy megszakad a szíve, futott maga elől, de nem könyíthetett terhen!

Most, mikor ezeket elgondolta, szinte magdöb-

bant saját magán: hát miért ment ő el? S ha elment, miért jött ismét haza? Hiszen most is úgy érzi, mintha esztét marcangolná egy gondolat, szíve úgy ver, mint azon az estén, ajkaira csak egy név tolul szüntelen, — a régi tárgyak, a virányosi szellő, a kastély órájának kongása régl vágyát, eszményt, ideált varazsoltak vissza emlékei rózsatarába s szíve, mely a felkorbácsolt tenger vadcsapásaiként tombolt egy est csalódásainak végtelenében, s mely a távol biztos révben roncsaiból újra épülni kezdett, im a syrennek ismert csáhangjaira felpattant ismét s elfojtott szerelmét örült pazarlással önti ki magából!

Agatha! Agatha! Te büszke Istennő, büvös álomkép! Meddig kísértsz még, s hol jelölöd ki végemet!?

Kezével elfödve arcját, langos zokogásba tört ki Imre.

Végig peregték a néma könnyek a büszke férfi arcon, a reggeli szellő felszikkasztá barázdáit s a férfi szív, ha kisírta magát, bezárulni látszik örökre!

Kérdőleg nézett körül Imre magán. Csak egy barázdá vésődött be mélyen arczába ottan a szemtől lefelé, mely meg is maradt ott tovább, — egyéb jel sem mutatva átél, mult és jelen keserű perceit.

Le volt küzdve ismét az ember, s teremtés koronája hidegen fogadta a természet gyönyöreit, mely csábító, míg hozzá nem érsz, — igaz gyöngyök: könnyeid árja sem érik fel a valót.

(Vége következik.)

— **Kinevezés.** Burján Endre, a helybeli csendőrség tisztihelyettes szakasparancsnoka jelen állásában történt meghagyása mellett hadnagygyá lett kinevezve. Gratulálunk az előléptetéshez.

— **Vizsgáló-bírák.** Az igazságügyi kormány az 1891. évi XII. t. cz. 33. §-a alapján a helybeli kir. törvényszéknél vizsgáló-bírák: Jerzsák János, állandó kelyetteseül pedig Farkas Árpád törvényszéki bírákat rendelte ki.

— **Uj tanítónő.** A helybeli elemi iskolához a Molnár Flóra eltávozásával megüresedett második tanítónői állomásra az iskolaszék mult hó 26-án tartott ülésében 4 pályázó közül Turcsányi Katalin kisasszonyt választotta meg. Az új tanítónő állomását e hó elsején fogja elfoglalni.

— **Áthelyezés.** Fülöp Árpádot a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium jeles képzettségű fiatal tanárát az egyházi főtanhatóság a marosvásárhelyi róm. kath. gimnáziumhoz helyezte át. Fülöp Árpád eltávozásával a helybeli társadalom egy kifogástalan jellemű tagot, a közügyek egy odaadó munkást és a gimnázium egy szakértő, tárgyaért lelkesülni tudó derék munkást veszítenek. Legjobb szerencsekívánataink kísérik új állomáshelyére.

— **Antalfy Gabor** gy. szentmiklósi bírói bírósági aljegyzőt a csikszerepai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki az igazságügyminiszter. Üdvözljük az ismét körünkbe érkező képzett és társadalmi oldalról is előnyösen ismert jegyzőt.

— **Esküvő.** A mult hó 4-én vezette oltárhoz Gyergyó-Tölgyesen Török Antal odaváló kereskedő Korpos Ádám ugyan odaváló lakosnak kedves leányát, Irma kisasszonyt. A menyegzői ünnepélyen igen nagy közönség vett részt s az ifjú párt levélben és távirati úton a távolból is igen sokan üdvözlötték. Menyegző után a fiatal férj, ki az „Aczabour” románában székelő falület részvénytársaság egyik igazgatója nevével a társaság telepén körutat tévén mindenütt igen fényes fogadtatásban részesült. A telepeken alkalmazottak mindent elkövettek, hogy az igazgató és neje iránt érzett tiszteletüknek és szeretetüknek minél feltünőbb kifejezést adjanak.

— **Körjegyző választás** volt f. évi október 31-én Csik-Szentsimonban. A két jelölt közül a választást vezető főszolgabíró csupán Bodó Sándor csicsói segédjegyzőt jelölve, nevezett egyhangulag kikiáltott.

— **Az erdélyi magyar színészet 100 éves jubileuma.** F. évi november hó 11-én telik be 100 esztendeje annak, hogy Kolozsváron megkezdette működését az „Erdélyi Magyar Nemes Színjátszó-Társaság.” E nevezetes évforduló alkalmával, mely Katona József nagyevűi drámáinak születésének is századik évfordulója, Kolozsvárt nagyobb szabású jubileumi ünnepélyt rendeznek a következő műsorral: Nov. 10-én: A kolozsvári nemzeti színházban Katona József emlékeztetőre diszeloadásul: „Bánk-bán.” Nov. 11-én: Délután 10 órakor a gr. Rhédey-féle házra helyezendő emléktábla leleplezése. Délután 2 órakor díszes városi vigadóban. Este 7 órakor jubileumi diszeloadás a kolozsvári nemzeti színházban. Nov. 12-én: Este 7 órakor a színházi diszeloadás ismétlése.

— **A gyergyószentmiklósi „szegénytanulókat segélyező egyesület”** harmadik társasestélye f. hó 29-én nem nagy, de válogatott közönség jelenlétében folyt le. A buzgó rendezőség fáradsága folytán a közönség Liebert Ede adóhivatalnok gyönyörű szép énekében gyönyörködött s páratlanul előadott népdalait többször megújraza és zajos tapsokkal ismerte el. A mulatság egész éjjeli 12 óráig tartott. A közelebbi társasestély november hó 5-én lesz. Rendezők: Orel Máténé, Szász Etelka, Kiss Anna, Deér Kálmán és Kritsa Konrád. Az estély műsora élvezetes lesz. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Valódi tírol maroni.** Éjszakának idején az Udvarhelyfővárosunkba érkező utasnak már jókora távolvághál szemébe ötlök a következő piros betűs felirat: „Valódi tírol maroni. A képzelem és a szenzorikus idegek sajátos összejátszása folytán már messziről megüti szaglós szervét a sült gesztenye kellemes illata s előre örvend, hogy a hűvös éjjeli levegőben átfázott kezét a kedves csamege élvezete közben felemelgetheti. A mint azonban a fentebbi felirattal ékeskedő lámpa közelébe érkezik szerfelett meg lesz csalatkozva, mert a lámpa fényénél a sütő készülék helyett megpillant egy orra előtt lecsukott sorompót a rendszeren mosolygóképzű gesztenye árus helyett egy számjékhöz hasonló alak ugrik a már csendesen álló szekér elő és durván rákiált:

- Meg kell állni!
- Hiszen, már régen állok kérom,
- Meg kell állni, ha mondom.
- Már megállottam, kérem alásan.
- Na aztán ugy legyen. Hát honnan jön.
- Udvarhelymegyéből M. faluból kérem szépen.
- Na aztán ugy legyen. Hát hova megy?
- Kászónba, könyörgöm alásan.
- Hogy meri nekem olyan mérgeesen mondani, hogy Kászónba, nem látja, hogy én „patró” vagyok?
- Nem lá... azaz hogy látom kérem szépen, de én szelid vagyok, mint a bárány.
- Na aztán ugy legyen, mert különben 24 óráig itt kell állni, mert én patró vagyok.

A sorompó felnyílik az útas tovább hajt s bajusza alatt mormogja: még is csak furcsa dolog ez a valódi tírol maroni.

— **Tűz.** Gyergyó-Szentmiklóson a mult szombat éjjel 2 órakor a Selyem-utczában kigyúlt Czifra Mihály cselédháza. Az idejében gyorsan odaérkező tűzoltóknak azonban sikerült a tüzet megfékezni, bár a közelben szalmakazalok is voltak. A meggyuladt háznak csakis teteje égett le s tűz ennél tovább nem terjedhetett.

— **Beküldetett.** A „Csiki Lapok” 45-ik számából a gyergyószentmiklósi szegénytanulókat segélyező egyesület második tartsas estélyéről szóló tudósítást olvasva, nem hallgathatam el az alábbiakat, mint hogy a tudósítás hiányosan szól. Az érdemet jutalmazni kötelesség. Az elismerés az érdem erkölcsi jutalma. Éu kötelességet vélek teljesíteni az által, ha elismeréssel adozom az estély főrendezője: Lázár Zakariásné ú nagyságának lankadatlan buzgalmaért, melyet az estély rendezése alkalmával tanúsított. Az ő népszerűségének, nemes áldozatkészségének köszönhető, hogy az estély minden tekintetben oly sikerült volt. Az ő ügyessége, tevékenysége folytán a belépti-díjak és felülfizetések kivül — csupán tortából és gyümölcsből — 20 frt gyűlt be a szegény tanulók felszerelésére. Sok ily nemes szívű nőt ohajtunk egyetünknek!

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. urnak Udor. Mi igazán azt hittük, hogy már régóta ama nagy világűrös utczán taposta s az ott minden oldalról kinakkozó szellemi és anyagi élvezetekről lebillineselve, rólunk szegény csiklakról már egészen el is felelt. A kiadhoz intézett levele köllemesen lepet meg kívánságának készséggel teszünk eleget. A küldött dolgot köszönjük s alkalomadtán sort kerítünk rá, bárha a cikkely elején mindenki által könnyen érthető czélzás fordul is elő. Ez azonban szerelmes embernek megköszönhető. Szives ülvözet

Kérdésközlőnek Helyben. Nagyon sajnáljuk, de a „Husfogyasztó-szövetkezet” ügyben határozott felvilágosítással szolgálni mi sem tudunk. Annyt hallomás útján közölhetünk, hogy a részvények a jelentkezőktől visszaváltattak, végleges elszámolás azonban még mind ez ideig nem történt. Egyébiránt ez ügyben tessék egyenesen a szövetkezet elnökségéhez fordulni s hiszünk, hogy ez az illetékeseknek szivesen fog felvilágosítani t nyújtani.

S. S. urnak Csik-Szentmárton. A mult hó 25-én hozzánk beküldött cikkelyt már csak azon omlinozottsá vált ünnepély minden tekintetben tiszteletre méltó ünnepeltjei iránt való tekintetből sem adhatjuk közre. Mi sem az első tárgyilagos tudósítástól, sem pedig az erre megjelent „czáfolat”-ra adott válaszból nem olvastunk ki olyan intencziókat, melyeket némelyek a sorközök kommentálása által azokból okvetlen kimag. arázni akarnak. Személyes sértés — nevetünk szerint — sem az egyikben, sem a másikban nem foglaltatott. Hogy a válasz hangja kissé talán cselebb volt a szokottnál, azt készséggel elismerjük, de erre feljogosította az illető a „czáfolat,” mely a valódi jóhiszeműség kétségbevonata s ezen kívül neki jó adag rosszakaratot imputált. A tudósító sem a rendezőbizottsággal sem pedig a tisztelő előjáróságokkal nem akart gúnyolódni, ilyesmi távolról sem volt szándékában csupán csak arra akarta a közönséget figyelmeztetni, hogy a rendezett ünnepély az egyik ünnepeltnek akarátán s talán teljesen talha nélkül történt meg azon időben, a melyben tényleg megtartatott. És ez — a mint meggyőződünk — igaz is. Egyébiránt uraságod magán személye a válaszhban nem volt sérve, s a mi ott elmondott az csak a rendező bizottsági elnökre vonatkozott.

Egy jelenvaltnak Csik-Gyimesbükk. A beküldött cikkely — a mint tetszik látni — megjelent. Ig retét szivesen fogadjuk s számítnk reá. Mindig szivesen látjuk.

A kis lutri húzása

Brünn, 1892. október 26.

46. 75. 35. 70. 89.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.*)

Alattírtak ezennel kijelentjük, hogy Gyergyó-Szentmiklós községének Márton Lajos elleni erdővágatási perében létrejött bírói egyezség ellen Csik-megye törvényhatóságához általunk benyújtott felfolyamodásban használt azon kitejezés, hogy felperesi ügyvéd, vagyis dr. Tilscher Ede, kérdéses perben mindkét felet képviselte, vagy támogatta volna; valótlan s csak az ügyben fenforgó ténykörülményekből általunk következtet látszat után, de minden sértési szándék nélkül, csakis a közérdek megóvása iránti érdeklődésből használtuk e kifejezést, említett felfolyamodásban. Beleegyzünk jelen nyilatkozatunknak lap után leendő közzétételébe. Gyergyó-Szentmiklóson, 1892. október 15-én.

Erdősz Miklós s. k., Deér Venczel s. k.,
Demeter Ferencz s. k., Fülöp Ignác s. k.,
Bajna András s. k.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Sz. 3376—1892. tikkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Molnár László végrehajtónak ismeretlen helyen tartózkodó Kristó Terézia végrehajtást szenvedő ellen 24 frt 65 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszerepai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbírósa) területén levő, Tusnád község határán fekvő, a tusnádi 2122. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt 422., 423. helyrajzi szám alatti ingatlanra az árverést 401 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi december hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor Cs.-Tusnád községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1891. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1891. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1891. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság Csik-Szent-Mártonon, 1892. augusztus 30-án.

Szakács Balázs, kir. járásbíró.

Tiszta vér: egészség!

Titkos betegségek, kiütések, sápkór, (14—0) általános

levertség, gyöngeség eltűnnek, ha

a vér tiszta!

Rendszerint pontos használata esetén: jótállunk a határozott eredményről!

Tudakozódásokhoz levéljeggy csatolandó.

„Office Sanitas” Paris
30 Faubourg Montmartre.

Speczialista sérvkötőkben.

KELETI es. és kir. osztr. magyar és belga kir. szabadalmazott serckötője a leg-híresebb orvosi autori-tasok által legjobbnak van elismerte, és monarchi-ánk elhatárain túl is nagy elterjedésnek örvend Nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és rendkívüli czélszerű idomíthatósága által az eddigi sérvkötők hiányait elhárította

UJDONSÁG!
Keleti-féle gumi sérvkötő, a palották teljesen a sérvhez idomíthatók, szarvashőr védővel és biztonsági övvel. Egyoldalu 6 frt. Kétoldalu 12 frt. Suspendorium, baskotó, elastikus (gumi) göröcsér harisnya, báttartó orthopédia müleges fűző, müleges labak és kezek.

GUMMI Egyedüli képviselete Osztrák-Magyarországon a legnagyobb különlegességekben felülmúlhatlan párisi gyárosnak „F. Bergerand Fils.” Jótállás mellett valódi párisi gumi és bathólag tuczatja 2 fttól 6 frtig. Bouts americans 3 fttól 5 frtig. Pely-Porus 1.80 frt — 2.50 frtig párisi hőlgyszivacsok 2 fttól 6 frtig. Ballato des femmes 4.50 frt — 7 frtig

Megrendeléseket discreton **KELETI J.** es. és kir. osztr. es gyorsan eszközöl

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherczeg-utca 17. (Serviták palotája.) — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Könyvkereskedésben kaphatók faragott vagy aranykeretes

táj- és jelmondatos képek,

üveg festéssel ellátott

kendőtartók

legdivatosabb alakban igen jutányos áron.

Tisztelettel:

Györgyjakab Márton,
könyvkereskedő.

Szám 3893—1892 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gál Antal végrehajthatónak Lacz János és neje végrehajtást szenvedők elleni 65 frt tőkekövetelés s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró) területén levő, Csik-Szent-György község határán fekvő a csikszentgyörgyi 1. rnsz. 461. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 1628 $\frac{1}{2}$ hrsz. 30 frt, 1629., 1631., 1632. hrsz. a. 225 frt, 1676 hrsz. a. 46 frt, 2946. hrsz. a. 13 frt, 4908 hrsz. a. 65 frt, 5262., 5265. hrsz. a. 25 frt, 5270. hrsz. a. 6 frt, 5357. hrsz. a. 9 frt, 5507., 5508. hrsz. a. 56 frt, 5724 hrsz. a. 4 frt, 5726 hrsz. a. 8 frt, 6031. hrsz. a. 44. frt, 6350—6352. hrsz. a. 6 frt, 6367. hrsz. a. 11 frt, 6405 $\frac{1}{2}$ hrsz. a. 16 frt, 6489. hrsz. a. 45 frt, 6674. hrsz. a. 45 frt, 6791. hrsz. a. 8 frt, 7017. hrsz. a. 94 frt, 7651. hrsz. a. 227 frt, 8431. hrsz. a. 96 frt, 9693. hrsz. a. 26 frt, 9949 hrsz. a. 7 frt, 10040. hrsz. a. 14 frt, 4907. hrsz. a. 65 frt, 6490. hrsz. a. 45 frt, 2948., hrsz. a. 13 frt, 6485. hrsz. a. 3. frt, 6488 $\frac{1}{2}$. 14 frt, és az 1384. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 5260. hrsz. 8 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi november hó 30-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Szent-György község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át kézpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Csik-Szent-Márton, 1892. október 15-én.

Szakács Balázs,
kir. járásbíró.

Szám 2294—1892. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak Deák Lajos gyergyó ditrói lakos végrehajtást szenvedők ellen 170 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi királyi járásbíró) területén levő, Gyergyó Ditró község határán fekvő, a gyergyó ditrói 53. számú telekjegyzőkönyvben 1. rnsz. 86 $\frac{1}{2}$ hrsz. a. ingatlanra 7 frt, a 2. rnsz. 765., 766., 777., 778. hrszra 177 frt, a 3. rnsz. 3771., 5742. hrszra 13 frt, a 4. rnsz. 7585., 7586. hrszra 5 frt, az 5. rnsz. 8835., 8838. hrszra 6 frt, a 6. rnsz. 8919. hrszra 15 frt, a 7. rnsz. 8922., 8938. hrsz. 10 frt, a 8. rnsz. 9098. hrsz. 2 frt, a 9. rnsz. 9101., 9102. hrszra 6 frt, a 10. rnsz. 9108. hrszra 4 frt a 12. rnsz. 18625. hrszra 3 frt, a 13. rnsz. 18627 hrszra 4 frt, a 14. rnsz. 24870. hrszra 2 frt, a 15. rnsz. 26440. hrszra 8 frt, a 16. rnsz. 26682. hrszra 2 frt, a 17. rnsz. 26765. hrszra 2 frt, a 18. rnsz. 27122., 27123., 27124., 27125 hrszra 6 frt, a 19. rnsz. 27771., 27772. hrszra 4 frt, a 22. rnsz. 29170., 29171. hrszra 6 frt, a 23. rnsz. 29244 $\frac{1}{2}$ hrszra 4 frt, a 24. rnsz. 30601. hrszra 7 frt, a 26. rnsz. 36076., 36077. hrszra 22 frt, az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi december hó 1-én napján délelőtti 9 órakor Gyergyó Ditró község hivatalos házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagy kézpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában. kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében

a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Gyó Szentmiklóson, 1892. évi szept. hó 30. napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Gereöffy Ferencz,
kir. aljbíró.

Szám: 3464—1892 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy csekefalvi Vargyas Mihály s neje végrehajthatónak odaváló Vargyas Gábor végrehajtást szenvedők elleni 2 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró) területén levő csekefalva község határán fekvő, a csekefalvi 353. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 639, 640 hrsz. alatti, 400 frt, 2193, 2194. hrszszám alatti 15 frt, 2698. hrsz. a. 2 frt, 3840. hrsz. a. 3 frt, 4156. hrsz. a. 3 frt, 4736., hrsz. a. 2 frt, 5500 hrsz. a. 2 frt, 5556. hrsz. a. 5 frt, 5995. hrsz. a. 8 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi december hó 21-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Csekefalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át kézpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.
Csik-Szent-Márton, 1892. évi szeptember 15.

Szakács Balázs,
kir. járásbíró.

Szám. 12.—1892.

eln.

M e g h i v ő.

A „Gyergyói első Takarékpénztár Részvénytársaság“
GYERGYÓ-SZENTMIKLÓSOM.

1892. november hó 7-én délután 3 órától kezdődőleg,
A „KERESKEDŐI KÖR“ HELYSÉGÉBEN

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart,

a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitás.
2. Három tagu bizottság kinevezése elnök által, a szavazati jogok igazolásának számbavételére.
3. Ezen bizottság jelentése folytán, ha a közgyűlés határozatképes, a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére három tagnak megválasztása.
4. Az alapszabályoknak az igazgatóság által javaslatba hozott módosítása; éspedig:
 - a) a részvények utáni szavazati jog mikénti gyakorolhatása;
 - b) az igazgatói állásnak a pénztárnokságtól elválasztása;
 - c) az igazgatósági tagok száma, működésük köre és időtartamának megállapítása;
 - d) a jövedelemnek mikénti felosztása.
5. Kapcsolatban az alapszabályok megváltoztatásával: az ügykezelés és ügyrend megállapítása.
6. A tisztviselők fizetésének, szolgálati idejének és munkakörének megállapítása.
7. A tiszteletdíjak felosztása.

Az alapszabályok 9. §-a szerint: hogy a közgyűlés határozatképes legyen, legalább 400 részvény képvisellete megkivántatik. — A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláírt felhatalmazással ellátott meghatalmazott által — kinek azonban részvényesnek kell lenni — gyakorolható. Ily meghatalmazást azonban csak távollévő vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak.

Nő részvényesek csak felhatalmazott által, gondnokság vagy gyámság alattiak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek felhatalmazottjai által, erkölcsi testületek megbízottjuk által gyakorolhatják szavazati jogukat; ez utóbbi esetben nem kivántatik, hogy a megbízott részvényes legyen.

Ennélfogva a t. r é s z v é n y e s e k értesítetnek, miszerint szavazataik gyakorolhatása végett „Igazoló-jegyük“-et — a törzkönyvi kivonat szerint — részvénybemutatás nélkül 1892. év november hó 2., 3. és 4-ik napján a delelőtti hivatalos órák alatt az erre felkért felügyelő bizottságtól átvehetik.

A „Gyergyói első Takarékpénztár részvénytársaság“ elnökségétől
Gyergyó-Szent-Miklóson, 1892. október 16-án

Görög Joachim,
titkár.

Lázár János,
elnök.

Ny. Györgyjakab M. Csik-Szereda, 1892.

Hirdetmény.

Magán megbízás folytán közhírré teszem, hogy a csikszentkirályi határon, az országutttól és az építendő vasutttól 4 $\frac{1}{2}$ kilométerre eső 34.5 hold fenyő-erdőből mintegy 7185 tömör köbméter fa, mely $\frac{2}{3}$ részben mufa és $\frac{1}{3}$ részben épület- és tűzi fa, 5748 frt kikiáltási árban 1892. évi november hó 20-án délelőtti 10 órakor irodámban tartandó versenytárgyaláson el fog adatni.

Zárt ajánlatok a kifizőtt napon d. e. 10 óráig alólirotthoz 10% bánatpénzzel el látva beadhatók és 10 órától 12 óráig nyílt ajánlatok is elfogadhatók szintén 10% bánatpénz letétele mellett.

A részletes feltételek alólirottnál bár mikor megtekinthetők.

Csik-Szeredában, 1892. október hó.

Baktai Gáspár,
kir. közjegyző.

EPILEPSIA

(14—52) (ESKÓR)

visszaesés nélkül gyógyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal belbizonyult.

Bővebb értesítést ad postabélyeg be-
küldése mellett

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

Allapáni jelentés.

(Felolvasatott Csikvármegye törvényhatósági bizottságának múlt hó 27-én tartott közgyűlésében.)

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatóság!

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 68. §. s) pontja által rendelt köteleességemnél fogva, intézkedéseimről és a törvényhatóság állapotáról, van szerencsém előterjeszteni a következő jelentést:

A központi közigazgatás ügymenete január 1-től október 25-ig terjedő időben következő volt:

1. Alispáni iktatóra adatott 6573 ügydarab, ebből elintéztetett 6524, függőben van 49.

2. Törvényhatósági iktatóra adatott 2672 drb, a június és augusztus havi gyűlésekben a folyó ügyekkel együtt elintéztetett 2482, a fennlevő hátrálék nagyobb részét a mai gyűlés van hivatva letárgyalni.

3. Kihágási iktatóra adatott 300, ellátottat 296, függőben van 4.

4. Közigazgatási iktatóra adatott 940, ezek közül elintéztetett 886, hátrálék 55.

5. Erdészeti bizottsági iktatóra adatott 109, elintéztetett 76, függőben van 33.

6. Központi választmányi iktatóra adatott 75, ellátottat 35, hátrálék 40.

7. Kebli pénztári iktatóra adatott 2130, elintéztetett 2101, függőben van 29.

8. Nevelési kölcsön pénztári iktatóra adatott 537, ellátottat 531, hátrálék 6.

9. Árvaszéki iktatóra érkezett 4584 ügydarab, azok közül elintéztetett 4568, hátrálék 16.

Összesen tehát a 9 iktatóra beérkezett 17920 ügydarab, melyből elintéztetett 17588 és függőben van 332 ügyszám.

Ezen ügyforgalom mellett kiadatott 3279 külföldre szóló egy éves utlevél, 15 napos utazási igazolvány 207, marha- és lólevél űrlap s sertés járvási igazolvány 86800, fegyverszabadalom 38 és lőpor vásárlási engedély 52.

A tisztikarban azon változás történt, hogy a lemondás folytán üresedésbe jött kászonaleszki főszolgabírói állásra Székely Endre nevelési pénztárnok, a szintén lemondás következtében üresedésbe jött kebli pénztári állásra Cziko Sándor megyei első aljegyző, nevelési kölcsön kisegítő pénztárnokká Györfy Ignác ügyvéd, első aljegyzővé Szántó József, második aljegyző ennek helyére Bogádi Gyula harmad aljegyző és harmad aljegyzővé Bartalis Ágoston közigazgatási gyakornok választottak meg. Főispán ur ö mlga által kiadónak elöléptetett Nagy Ferencz irnok és irnokká kinevezettek Baló Gábor és Nagy Sándor díjnokok; végre pedig a Szereda városban lemondás folytán üresedésbe jött polgármesteri állásra választás útján helyettesített Szász Lajos ottani rendőrkapitány.

A tisztviselők munkásságát mutatja a fennebbi ügyforgalom s minthogy nekem alig volt okom egyesek ellen még csak figyelmeztetőleg is fellépni, pontosságukról is csak megnyugtató jelentést tehetek.

Pénztáraink a havi vizsgálatok alkalmával mindannyiszor rendben találtattak s f. hó 25-ig következőkép állanak:

1. Kebli pénztár, készpénz, köz- és magán kötelezvényekben: a) kézi pénztár 2508 frt 67 kr; b) árvai pénztár 185779 frt 60 kr; c) szeredai kórház-alap 20680 frt 80 kr; d) gyergyói kórház-alap 20075 frt 1 kr; e) betegápolási-alap 3 frt 29 kr; f) utadó alap 4234 frt 72 kr; g) út-alap 1289 frt 86 kr; h) ipariskolai-alap 1738 frt 39 kr; i) állategészségi-alap 1086 frt 18 kr; k) tartalék-alap 335 frt 19 kr; d) letétek 51429 frt 88 kr; összesen 289160 frt 59 kr.

2. Nevelési kölcsönkisegítő pénztár, készpénz, köz- és magánkötelezvényekben: a) ruházati-alap 282874 frt 99 kr; b) lóbeszerzési-alap 35067 frt 98 kr; c) birtokváltás-alap 169418 frt 94 kr; d) székely kivánd.-alap 9233 frt; e) leányiskola-alap 3777 frt 67 kr; f) nevelési-alap 52344 frt 7 kr; g) ipar-alap 18039 frt 36 kr; h) tiszt nyugdíj-alap 46767 frt 18 kr; i) jegyzői nyugdíj-alap 10393 frt 97 kr; összesen 627918 frt 16 kr.

E szerint a két pénztárnál kezelt összes érték 917078 frt 75 kr, mely összegnek gyümölcsötetésére az arra hivatott közegek minden lehető elkövetnek s ha néha mégis nagyobb összegek állanak kamatozatlanul, oka az összes köz-

és magán pénztáraknál észlelt pénzkereslet hiányában keresendő. Ez összegből mint letétemény az én kezemen át ment 93154 frt 8 kr. Nyolczvan-ezer frtra pedig közbejöttömme a nevelési kölcsön kisegítő pénztár részére államkötvény vásároltatott.

A pénztárak külső biztonságára is minden lehető mód felhasználat.k, s a legkisebb jelt is megfigyelem arra nézve, nehogy valamely mulasztásból származó korveszély álljon be.

A járási közigazgatási ügymenet akadálytalanságát leginkább az mutatja, hogy a miatt komolyabb természeti panasz nem tétetett, a mi volt, inkább személyes surlódásokból keletkezett, s alaposabb vizsgálat után látszat természetével bírónak mutatkozott. Annyit azonban mégis fel kell említenem, hogy az utadó elkönnyvése körüli munkálatok ellenőrzésénél, a törvényhatósági határozatok végrehajtásánál s a köteles jelentéstételknél kénytelen voltam komolyabb természetű figyelemzete-ekkel élni s ennek felemlítése hiszem, hogy elég hatással lesz jövőben mindazok kerülésére.

Az idei fősorozás márczius 21. és ápril 18-ka közötti időben végeztetett meglepő eredménnyel. Ugyanis a 2549 megvizsgált hadköteles egyén közül, az ujonczjutalékba besoroztatott 609, a póttartalékba pedig 174 ember, összesen tehát besoroztatott 783 ember, mihez hasonló eredmény még ez ideig nem tapasztaltott. Magára az ujonczozási működésre megjegyzem, hogy az minden fárasztó volta mellett is gyorsítandó volna az utazási napok összevonásában, mert ha már a törvényhatóság többszöri felterjesztés után sem részesült annyi figyelemben, hogy az állítások kizárólag Szeredában és Gy.-Szentmiklóson tartassanak, annyit minden esetre megkívánhatnak polgári tisztviselői, hogy pl. Gy.-Szentmiklóstól Tölgyesig ne kényszerítenek utazni 2 napig.

A megye közegészségi viszonyai még ez ideig kielégítőek voltak, mert az emberi betegségek közül itt-ott a vérhas, höghurát lépett fel járványosan, sőt pár helyen a hagymáz és toroklob is mutatkozott, mindezek azonban a hatósági közegek és község elöljárók lelkiismeretes intézkedései folytán annyira helyhez kötettek, hogy nagyobb mérvű betegülések és halálozások nem fordultak elő. Hogy sikerül-e az éberségnek a minden oldalról közeledő kolera-veszélyt elhárítani, a jövő mutatja meg-én erre nem merek gondolni, mert míg e tekintetben alig tehetünk többet, mint mennyit sokszor viszonyainkhoz nem találó, máskor pedig igen tág keretű felsőbb utasítások magukban foglalnak, addig intézkedéseinknek eredménye mindig lézagos is marad. Ily esetekben ha már perfekt gyógyszer nincs, kell hogy a tapogatózás helyett annak hiányát vaskéz pótolja, s kell, hogy ez az emberi gyengeséggel kirelhetlenül viaskodjék, mert az ok- és válogatás nélküli életpazarlás megakasztja a munkát, az emberi tudás előbbre tolását megakasztja az emberiném fejlődését, ezeket pedig szisztemákkal pótolni nem lehet, s különös nekünk magyaroknak szükségünk van minden legkisebb lüktető erőnkre. Részemről nem mulasztottam el a lehető övintézkedéseket életbeléptetni, s ha abban talán némelyek felfogása szerint túlmerész voltam, a felelősséget készséggel elvállalom.

Az állati betegségek közül igen sok helyen járványosan mutatkozott, s maig is tart a sertés-orbáncz, úgy, hogy a szép fejlődésnek indult sertésenyésztési gazdasági águnkból várt jövedelem helyett tetemes a veszteségünk. Más helyeken fel-ütötte magát a folyton lappangó lépfene, és újabb keletű betegségekben a serczegő üszög. Ez állati betegségeket is sikerült helyhez kötni és sikerülni fog nagyobb mérvű terjedését végkép korlátozni. E tekintetben tehát nem lehet okunk aggodalomra, hanem a mi minden gazdát gondolkodóba ejt, ez keleti marhavész rohamos közeledése, mely már a régi Bessarabia innenső határán áll. A nagyképu Romániának nem fog sikerülni a behatolás megakadályozása, s ekkor első sorban mi vagyunk hivatva Magyarország virágzó marhatenyésztését a fenyegető veszélytől megmenteni. Ugyanegy időben tehát életünk és vagyonunk felett kell örködnünk, s e kettős éberség megkívánja, hogy mindenki köteleességét nyg teljesítse, mintha egy ember tenné azt; és itt első sorban törekedjünk a csempészkedés végképeni megszüntetésére és az állatok teljes eltorlaszolására, mert ha az állam elkényeztetett katonaságát sem egyik, sem másik

esetnél fel nem használhatja, miénk marad a terhes köteleesség védeni személyünket és vagyonunkat, úgy a hogy arra képesek vagyunk.

Tanügyünket illetőleg csak azt ismételhetem, a mit évekkkel ezelőtt mondtam, s ez e népnevelés ügyének stagnálása. Magyarország összes vármegyei a hetvenes évek rohamos haladását most sanylik, a palotaszerű népiszkolák már is néptelenek az elkápráztató államségelylyel előre pazarul beállított tanerők most talán fizetés nélkül kedvetlenül ültetgetik a tudás fáját a kisványodott talajra. És vármegyénk e néptelenedő téren szerencsés a szerencsések között mert van magánvagyon, s ezt meglepő bőkezűséggel is fordítja a nemzet éltető erejének gyarapítására. Csak a múlt augusztus havi gyűlésből szavazott meg 180 ifju segélyezésére 5450 frt összeget. Ezen kívül pedig mindent elkövet az iskolák hozzáférhetése és olcsó tanítás érdekében úgy, hogy az általa fenntartott, sőt segélyezett iskolák egyre látogatottabbak kezdenek lenni. E részben tehát a fokozott haladás kétségtelenül észlelhető, s fennebbi megjegyzésem csakis a népiszkolákra vonatkozik, mert ezek a vagyonosodás hanyatlásával a reájuk ruházott terhet nem bírhatván megfelelő államségely hiányában kétségtelenül visszaesést mutatnak.

Közlekedésünk még eddig a kőut hálózatokra szorítkozván, az 1890. évi I-ső t.-cz. alkalmazásának 2 ik éve azt mutatja, hogy az utadó általi fentartás mind nehezkesebbé válik, nemcsak azért, hogy az utadó kirovása körül az előjáróságok megbízhatlan adatokat szolgáltatnak he, s nemcsak azért, hogy az úgy is kivetett adók nyilvántartása, elkönnyvése és behajtása csaknem legyőzhetlen akadályokkal jár: hanem főleg azért, hogy a fokozott igények a munkabért egyre emelik, az anyagot drágítják, s ezek maholnap lehetetlenülésszik az utadó maximumok alapján előirányozható összeg árán az építést és fentartást foganatosítani. Pedig a 291-120 klm. hosszúságú törvényhatósági utvonalból teljesen kiépítetlen 18 klm., elhanyagolt állapotban van 39 klm. és néhány évig nagyobb munkát s több fedanyag szállítást kíván 34 klm., úgy hogy az erre hivatott hatóságok valósággal aggodva nézhetnek a jövő elébe, mely a házi kezelésben roppant terheket fog reájuk ruházni. A kik az uthálózatok minden ároni szaporítását kívánják, méltóztassanak ezt megfigyelni, s éretlen hírlapi cikkekkel ne igyekezzenek a terheket fokozni.

A közérdekű vicinális utak hossza 206-122 klm. Ebből az érdekelt községeknek jogerejű határozatokkal építés, kezelés és fentartásra már beosztott 68 170 klm., s az egy Szereda város kivételével a többi községek igyekeznek is ebeli kötelezettségeiknek eleget tenni. Hogy ez is teljesítse a reáruházottakat, rajtam nem fog mulni.

A községi közútló utak rendezése szintén folyamatban van, s mihelyest az előmunkálatok annyira haladnak, s a közmunka összeírás, megváltás és leszolgálás iránti szabályrendelet meg-erősítetik, a foganatosítás azonnal a lehető szigorral elrendeltetik, hogy e téren a közigazdaság kárára tapasztalt tágkörű és igazán bosszantó vissza-élések valahára megszűntessenek.

Erdőségeink állapotáról 1890. és 1891-ben a tüzetes jelentésemet megtettem volt s azok ma is változatlanul fennállván, a felsorolással csak ismétlésekbe bocsátkoznám. Elfogulatlanul ki kell jelentenem tehát, hogy az egy nehézségséget leszámítva, az állami kezelés kétségtelenül bevált, erdőségeinek — hamárez a cél — legelőik mind szűkebb terre szorításával gyarapodnak, s ha a nagy mértékben elszaporodott apácza [gyapocztönke nem teszi a messze jövőnek tetemes hasznat is ígérnek. Nem úgy áll azonban a jelen mert tekintve attól, hogy azon székényebb községek melyek kisebb erdő területekkel rendelkeznek, az az erdőkezelési költséget már évek óta pótdoból fedezik, a nélkül, hogy ezzel szemben az erdőből valami hasznot élveznének, s eltekintve, hogy a szoros tilalom egyre nagyobb és merészebb kihágásokra ösztönzi a lakosság egy részét, s ebben igen feltűnő kezd lenni azon jelenség, hogy a községekhez közel eső erdőségekből már egy szál fa alig található: maholnap már a közönséges tüzfát más vármegye területéről kényszerülünk bevásárolni, ára roppant magasra felcsigáztatott úgy, hogy pl. egy 600 frrtal javadalmazott hivatalnok tele fizetését fáért kénytelen adni, ha családját a

hidegtől kellően megóvni akarja, a hatóságok főnökei pedig a fűtési átalányok felemeléseért a zaklatásig kérelmeznek, s mivel a körülmények számbevétele nélkül legtöbbször elutasítottak, kénytelenek a szükségletet más kiadások káros megszorításával fedezni. És ma holnap már a közbirtokosok fajtalékaik kiadásáért ökölharcot vívnak. mert a néhány holdnyi terület, melyet kihasználásra megjelölnek, a kebelbeli közbirtokosság képviselőit is alig elégséges; a közbirtokos, sőt még a megrövidített belbirtokos is várhatja a mánt, mert az elévülési 3 év alatt még azt sem tudhatja ki tulajdonképpen, kit pereljen be kártérítés czime alatt? Elszomorító, de egyszersmind komikus adatok is Csikvármegyéről, hol a 79 nsz.-öl mért föld terület nagyobb részét erdőszeg foglalja el, s hol a községek 1848. előtt minden évben legalább kétszer aszalni rendelték ki a lakosságot.

A vármegyei ipar viszonyokról több oldalról történt megkeresésekre, készséggel nyújtok tért jelentéseimben, s mert a feladat megoldása egészen új keletű, ha netalán a várakozásnak nem felel meg, mentse ki a kezdet nehézsége, s miért tagadjam, mentse ki a kellő ismeret hiánya is. Csikvármegyében oly értelmű iparról beszélni, a mint azt az 1884. évi XVII. t.-cz. feltételezi, merész vállalat. A mi van, az nem ipar, és nem iparüzés, hanem a természet dus adományainak önkényű hanyag felhasználása, és az e téren nagyon kifejtett kézmű ügyesség idétlen utánpótlása, szóval egy kelleetlen vállalat arra nézve, hogy valaki magát napról-napra tengesse. Távolról sem mondom ezt kivétel nélküliséggel, mert készséggel el kell smernem, hogy vannak kiváló kézműiparosaink, de sajnos, a nagy többségre feltétlenül alkalmaznom kell, mert tekintünk a mindennapi szükségletet fedező czipész, csizmadia, szabó, timár, asztalos, lakatos stb. ágakat, ezek egy-két egyén kivételével mind csak a helyi szükségletnek dolgoznak, s ekkor természetesen az izlés, a csin, megmarad azon állapotában, a hogy elkezdett, nem alkalmazkodik a rohamosan fejlődő találmányokhoz, minden jó úgy a hogy van, addig a míg az 1-2 segéddel dolgozó iparos egy pár hold földcskét megkaparíthat, mikor aztán az ősi eszközöket sutba dobja, beáll földművesnek, helyét felváltja egy másik, bizonyára legtöbbször valamelyik segédje, s ez is dolgozik az ő szisztemája szerint addig, míg földtulajdost szerezhet. És ez rendszeres egymásutánban így volt és így is fog lenni mindaddig, míg osztatlan községi közvagyon lesz, mert ez utóvégre is megvalósítja azon elfoglult nézetet, hogy folytonos munka nélkül is képes lesz fentartani magát.

Van egy másik fajta vármegyénkben az iparnak, és ez az ugynevezhető népipar, mely érdekint, sőt gyakran községenként változatlan izlésben tartja fenn magát. Űzői ezt kis gazdaságuk mellékfoglalkozásául tekintik, s én részemről sokkal többre tartom az elől említettél, nemcsak azért, hogy a háziipar termékeit olcsón dolgozzák fel, hanem főleg azért, hogy ez tartja fenn az egyes vidékek és községek jellemző viseletét. A kászoni embert pl. harisnyaszabásáról, a kozmásiit, szentmártonit, csekefalvit, szentgyörgy-bánkfalvit szinoros szürke kacagányáról, az Oltmellékit nagy csizmájáról, törpe kalapjáról, a madarasit, dánfalvit, karczfalvit tulipános újasbundájáról, tekerőpatakit, kilyénfalvit, újfalvit fekete kacagányáról, remeteit szürke, hosszú kabátjáról, a ditróit kék flannel kaputjáról bárki is azonnal felismerheti, és sajnos, hogy ezt csak a férfiakról mondhatjuk, mert a nők kivétel nélkül ma már mind külföldi gyárak drága rongyaiba burkolóznak.

És volna megyénkben oly produktum is a mi tulajdonképeni ipartermékek sorában kiváló helyet biztosíthatna magának, pl. a csatószegei porcellános majotika-edényeinél én alakra arányosabbat, izlèsesebbet és csinosabbat még eddig nem láttam, azoknak a luttea alakú korsóknak előállítását titkát ő közelítette meg legjobban. Sajnos azonban, hogy benne ez iparág kihalt, mert fia már bealott község előjárónak, az pedig mint ilyen nem dolgozik.

Ott van tovább a madarasi és dánfalv kályhacserép és mázas konyhadény, mindkettő a kellő tanulmányokkal tökéletesíthetnék, az azzal foglalkozóknak állandó jólétet biztosíthatna. Ott van a kereskedő-áru, mit ha a termékek kellő figye-

lemmel és lelkiismerettel állíttatnak elé, már is a teher szállításokra versenyképesnek ismerék, mert a több fajta kemény fábol gondal összeállított szekerek egy fél emberöltőt kiszolgálhatnak. És ha timáraink ellesnek a timsós bőr készitési titkát, vagy meggondolnák, hogy a prágai blankbörtök is ugy előállíthatnák, mint Dück György, itt hol annyi és oly olcsó nyers anyag van, ugyan mi lehetne ennél jövedelmezőbb? Szóval sok van itt mi ha nem is a világ, de mindenesetre az országos versenyre arányban kevés költséggel és kevés tökéletesítéssel képesíthető volna, de a vontatott akarat megtörök türelmetlenségünkön.

Meg kell emlékezni még a faiparról, a mennyiben azt a néhány fűrésztelepet, mely erdeinket lázas sietséggel semmisíti meg, ipar foglalkozásnak lehet nevezni. E telepek közül három a gyergyói és egy a felecsiki részeken már régebb fennáll, egy pedig az alsziki területen most van keletkezésben. Mindeniknek célja ugyanazonos: a puha fát első feldolgozásban adni át külföldi forgalomnak. És ebben nincs semmi káros, nincs semmi rosszalni való, mert hiszen ez erdőknek mostani magas árát azok teremteték meg. De káros és rosszalni való eljárás az, hogy nemcsak fejletlen fákat, hanem kinövésben levő erdőrészeket is meggondolatlan barbársággal letarolnak, illetőleg letarolni engednek. E mellett pedig sok százezer frt értéket képviselő derék és hegyfát engednek az erdőben elpusztulni, míg a legjobb zsindey-fának való tuskó végek egyenesen tüzre szánvák, a kitűnő léczet szolgáltató szélvészkek mindenki számára készen álló tüzelő eszköznek tekintetnek, és hogy a kérget hasznosítani lehetne nevelésnek tartják, míg a temérdek selejtezett áru egy újnyi rothadással, egy kis repedéssel addig várja szegényes vevőjét, míg teljesen elérték-elenedik a fűrészt alatti vagy a víz partján.

Ezekben volt szerencsém előterjeszteni alázatos jelentésemet, kérvén mélt. főispán urat és a tek. törvényhatóságot, méltóztassék azt tudomásul venni.

LEVELEZÉS.

Iskola megnyitás akadályokkal.
(Egy kis román fészkelődés.)

Csik-Gyimesbükk, október 25.

Nagy ünnepe volt e hó 23-án Csik-Gyimesbükk községnek, mert akkor hosszú idő óta nélkülözött iskola vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur kegyes intézkedése folytán, mint áltami elemi iskola nyitattott meg; melynek hivatalos megnyitása a hozzávegyült kellemetlenséggel a következőleg folyt le:

A hivatalos megnyitásra az iskola felügyelő által a község lakosain kívül meghívottak: tek. Éltés Elek kir. tanfelügyelő, Murányi Kálmán főesperes egyházi tanfelügyelő s több érdekelt urak. A megállapított program szerint, mivel a lakosság túlnyomó része r. kath. valásu, — az iskola ünnepély a róm. kath. egyház szokásos szertartása szerint misehallgatással kezdődött volna, mint hogy róm. kath. templom a veztegentézetnél — a gyimesbükki iskolától 5 kilométernyi távolságban van, oda kis gyermekekkel lemenni nem lehetett; azért az ünnepély rendezői úgy állapodtak meg, hogy a szent mise a közelebb levő gör. kath. templomban latin szertartással tartassék meg. Ezen megállapodásra alapul szolgált az, hogy ezen templomban több izben volt róm. kath. szertartásu isteni tisztelet.

Ezen új intézkedés tudomására hozott irásban és élőszóval is Csobotár gör. kath. lelkésznek, a ki ekkor a terv. ellen kifogást nem tett. Reggel híre futamodott, hogy Csobotár tisztelendő ur — ki állásánál és kapott meghívójánál fogva kötelezve érezhette volna magát arra, hogy ezen ünnepélyen megjelenjen — eltávozott, állítólagosan egyik félre eső és a hegyek között létező fiájába.

Az ünnepély vezetői fájdalommal vették a nem várt hírt, de egynek sem jutott eszébe az a brutális eset, mely — szomorú, de bekövetkezett.

Kir. tanfelügyelő ur a közbejött akadályok miatt az ünnepélyen nem jelenhetvén meg, erről értesítette az érdekelt feleket, de az nem csüggesztette az ünnep intézőit; mert biztak abban, hogy ezen hiány kárpótolva lesz Murányi Kálmán főesperes és egyházi tanfelügyelőben, a ki reggel jókor meg is érkezett Faraó Simon szépvízi örm. szertartásu róm. kath. lelkész ur kíséretében.

Az ünnepély megkezdésének ideje elérkezvén, az iskolához összegyűlt gyermekek Éltés János tanító vezetése alatt sorban megindultak a gör. kath. templom felé, kísérvé az előjáróság és több mint 300 községi lakos által. Ez alatt Murányi Kálmán főesperes az intézkedések előre való megtétele végett megjelent a nevezett templomnál, a hol találkozott Boér János gyimesi plebánossal és több gyimesi vendéggel, a kik előtt a gör. papnak felesége vagy gazdasszonya élesen kikelt az isteni tiszteletnek a gör. kath. templomban való megtartása ellen: „mi sem megyünk az urak templomába; az urak se jöjjenek a miénkbe; a lakosság fel van háborodva, nem engedik meg azt, hogy magyarul énekeljenek a mi templomunkban.” Ezeket mondá a főesperes, de már ekkor egy oláh férfit sem lehetett látni; mondják, hogy több férfi felkészülten várta az isteni tisztelet megkezdését azon tervvel, hogy a leggyalázatosabb úton fogják megakadályozni; de erre nem volt szükség. Ezen eset magyarázza meg azt, hogy miért ment el a pap hazulról. Azt se tudjuk még hogy kapott-e ezen zsidóból lett papné megbízást urától ezen éles tiltakozásra!? Ha kapott, nem szép a görög kath. paptól, ha nem kapott, akkor a papné asszonyosság eljárása gyalázat! Különben sohasem történt a két nemzetiség és két vallásfelekézet lakosai között sem nemzeti, sem vallásgyűlölet. Összepakosodás útján teljesen összevegyültek. Gyalázatos dolog, hogy a békés egyetértést ilyen úton kezdik szétépteni.

Megtörtént tehát a nem várt esemény, áldott szerencse volt, hogy ennek híre a menethez jókor érkezett — a templomtól jó távol kapta a szomorú szegény hír, hogy a gazdasszony élén az oláhok nem engedik meg az isteni tiszteletnek megtartását — ennek tudomásul vétele után a menet a gyermekereget visszakisérte az iskola-épületbe, a mely zsufolásig megtelt. Itt folyt le az iskolai ünnepély.

Éltés András gyimesi községi tanító és tiszteletbeli kántor vezetése alatt a nép elénekelt „Jöjj el Szentlélek Isten” bzmü egyházi éneket. Ez után a főesperes végezte az ujonnan létesített iskola és iskolaház felszentelését; leaszdvé Isten áldását az iskola létesítőire, fentartóira, tanítóira, tanítványaira és a község lakosaira.

Az egyházi szertartás végeztével egy szép és magasztos beszédben hangsúlyozta az iskola célját, kitüntetvén a műlokat arra nézve, hogy miként érheti el az iskola a kitűzött célt, miként lehet vallásos érzelmű honpolgárokat nevelni.

Végül a miniszterium által kinevezett Éltés János tanító urat ajánlja be, a ki székét egy beszéddel foglalja el, fejtegetvén beszélésben a pontos iskoláztatást, az iskola és szülői ház összeköttetését. Ez után Rasz Sz. János körjegyző a megtörtént szomorú eseményből — mely a nép műveletlenségére vall — egy szivig ható beszédben fejtegette az iskola szükségességét, kiemelvén azt, hogy csakis az iskola képes a nép ezen csorbait kiküszörülni. Visszaemlékezett a községbeni idáig létezett nemzeti és vallási türelmre s kér a jelen volt tömeget — mely bosszut kezdett volt forralni — hogy a megtörtént eseményt ne vegye komoly dolognak és kéri, hogy igyekezzenek a nemzeti és vallási türelmet egymás között továbbra is a legnagyobb igyekezettel fentartani, hogy jó hazafiságuknak ez által is tanubizonyosságát adják. Meg kell még említenem, hogy ezen ünnepélyen sokan voltak jelen az értelmesebb oláhok közül, a kik nagyon szegélyték a hitsórsosaik által támasztott botránny.

Hosszan tartó eljenzés után a gyermekek és a szülők az iskola termét elhagyván, a vendégek és az ünnepély rendezői Zatureczky Ferencz kereskedő és földbirtokos vendégszerető asztalánál gyűltek össze ebédre, a hol a pohárköszöntők sorát Murányi Kálmán főesperes ur nyitotta meg. A tizenkét, illetve tizenhárom tagból álló társaság a jeruzsálemi végvacsorára emlékeztetett vissza. A felköszöntők sora egymást érte. A társaság ebéd végeztével engedve Boér János gyimesi plebános szives meghívásának, házához vonult vacsorára, a hol több alkalmi vendéggel egyetemben folytatta a nemes társalgást, melynek az éjféli idő vetett véget.

Leszámitva a gör. kath. pap gazdasszonya által támasztott botránny, az ünnepély igen fényesen sikerült.

Egy jelen volt.